

Schriftelijke statenvragen van de Statenfractie van de VVD over stikstofgevoelige natuur, ingediend op 10 november 2020, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 8 december 2020 (2710927).

1. *Bent u bekend met het artikel "Geniepig stikstofgevoelige natuur bij geplust in Aerius" en het Stichting Agri Facts onderzoek "Veel stikstofgevoelige natuur bijgetekend in rekenmodel Aerius (2017-2020)"?*

Antwoord: Ja.

2. *Klopt de constatering uit het onderzoek dat er in de afgelopen vijf jaar zo'n 80.000 hectares met stikstofgevoelige natuur zijn bijgetekend in de Natura 2000 gebieden en dat dit gebeurde buiten het zicht van belanghebbenden rondom die natuurgebieden?*

Antwoord: Er is geen sprake van 'geniepig stikstofgevoelige natuur bijplussen in Aerius', zoals Stichting Agrifacts in haar artikel doet voorkomen. Er is geen nieuwe natuur aangewezen, er heeft alleen een periodieke technische actualisatie van kaarten plaatsgevonden. Dat zit als volgt: Door middel van een in de Wet natuurbescherming geregelde Aanwijzingsprocedure worden Natura 2000-gebieden aangewezen door middel van een Aanwijzingsbesluit. In het Aanwijzingsbesluit is o.a. aangegeven voor welke habitattypen, habitatsoorten en/of vogelsoorten het betreffende Natura 2000-gebied is aangewezen en welke instandhoudingsdoelstellingen voor deze kwalificerende waarden gelden. In het Aanwijzingsbesluit is niet vastgelegd waar de betreffende habitattypen en/of leefgebieden van soorten exact voorkomen. Dit wordt bepaald aan de hand van een habitattypenkaart of een leefgebiedenkaart, waarbij op een objectieve, wetenschappelijk-technische manier de feitelijke situatie in het Natura 2000-gebied wordt weergegeven. Deze kaarten zijn onlangs geactualiseerd. Er is daarbij geen sprake van een juridische of beleidsmatige beslissing om 'nieuwe natuur' aan een Natura 2000-gebied toe te voegen, maar van een weergave van de feitelijke situatie. De openbaarmaking van habitatkaarten kent dan ook geen aanwijzingsprocedure.

In de versie van 2020 zit niet meer stikstofgevoelige natuur dan die in de versie van 2019, maar wel meer dan in de versie van 2016. De conclusies over meer stikstofgevoelige natuur in het artikel van Agrifacts gaan over het verschil tussen de AERIUS-versies van 2016 en 2017 (tussen 2017 en 2020 zijn de verschillen gering, zo blijkt ook uit het rapport). Op 1 september 2017 is namelijk een nieuwe versie van AERIUS in gebruik genomen (versie-16L) waarin voor het eerst stikstofgevoelig leefgebied is verwerkt. Het oppervlak stikstofgevoelig leefgebied bedroeg toen 83.942 ha. Deze toevoeging is op transparante wijze gebeurd door op 1 september 2017 o.a. het volgende bericht te plaatsen op de AERIUS-website: "Toevoeging leefgebieden: AERIUS 2016L bevat een aanvulling voor leefgebiedenkaarten. Dit betekent dat er meer hexagonen zijn waarop binnen het PAS de impact van stikstofdepositie berekend en getoetst wordt." De resultaten zijn verwerkt in alle relevante PAS-gebiedsanalyses, waarin steeds afzonderlijk is ingegaan op de leefgebieden. Deze documenten zijn actief openbaar gemaakt en door belanghebbenden veelvuldig gebruikt. Ook bij de terinzagelegging van de partiële herziening van het Programma Aanpak Stikstof (zomer 2017) is expliciet gewezen op het feit dat naast habitattypen ook leefgebieden van soorten relevant waren geworden. Daar zijn ook inspraakreacties op gekomen, waarin door de insprekers werd gewezen op de gevolgen voor de vergunningverlening.

De betreffende leefgebieden van soorten waren overigens ook al eerder dan in 2017 stikstofgevoelig, maar de kartering daarvan liep achter op die van de habitattypen. Oorzaak daarvan was dat pas in 2012 een indeling in aanvullende stikstofgevoelige leefgebieden beschikbaar was, met bijbehorende kritische depositiewaarden (het bekende rapport van Van Dobben e.a.). Vervolgens moesten die typen nog in kaart worden gebracht en per gebied gekoppeld aan de verschillende soorten die ervan gebruik maken. Dat is met name in de jaren 2016-2017 gebeurd. Het resultaat is ten slotte in 2017 verwerkt in AERIUS.

PROVINCIE FLEVOLAND

3. *Kunt u aangeven wat de (bestuurlijke) procedure is voor het aanwijzen van stikstofgevoelige natuur in Aerius? Welk gezag is bevoegd natuur aan te merken als 'Leefgebied' en is hier een aanwijzingsprocedure voor nodig?*
4. *Klopt het dat provincies (o.a. Flevolandse buur provincies) en terreinbeherende organisaties, buiten de aanwijzingsprocedures van Natura 2000-gebieden om, de mogelijkheid hebben om de natuurkaart in Aerius te actualiseren en hierbij stikstofgevoelige natuur toe te voegen aan de hexagonalen? Zo ja, kunt u aangeven op welke wijze dit proces plaats vindt? Is dit proces openbaar en is het voor belanghebbenden mogelijk een zienswijze dan wel bezwaar in te dienen?*
5. *Op basis van welke gegevens, en verstrekt door wie, worden er wijzigingen aangebracht in de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur per hexagoon? Hoe vaak worden dit soort wijzigingen doorgevoerd?*

Antwoord op vraag 3, 4 en 5: Terreinbeherende of andere natuurorganisaties zijn niet verantwoordelijk voor het opstellen, actualiseren en verbeteren van habitatkaarten - dat zijn de provincies, Rijkswaterstaat (namens I&W, voor de grote wateren) en - voor één gebied - het ministerie van Defensie. Deze bevoegde gezagen maken gebruik van informatie van onafhankelijke ecologische bureaus, met name vegetatiekarteringen. De opdrachten voor de karteringen worden vaak verleend door de terreinbeherende organisaties en andere eigenaren van natuurterreinen, die subsidie krijgen voor beheer en monitoring (waar ook kartering onder valt). De vertaling en bewerking van die vegetatiekarteringen naar habitatkaarten vindt in het algemeen plaats in opdracht van de bevoegde gezagen zelf, die ook altijd verantwoordelijk zijn voor de controle op juistheid van de habitatkaarten. Daarnaast vindt nog een onafhankelijke, grondige validatie van habitattypenkaarten plaats door experts, in opdracht van de gezamenlijke bevoegde gezagen.

Een habitatkaart maakt alleen zichtbaar waar de habitattypen en (overige, stikstofgevoelige) leefgebieden, die op grond van het aanwijzingsbesluit zijn beschermd, zich concreet bevinden - en waar niet. Dat gebeurt op een objectieve, wetenschappelijk-technische manier. Het is dus geen juridische of beleidsmatige beslissing, maar een weergave van de feitelijke situatie. De openbaarmaking van habitatkaarten kent dan ook geen aanwijzingsprocedure. Overal waar een reeds aangewezen habitat voorkomt, is dat al beschermd via het aanwijzingsbesluit, met bijbehorende inspraak- en beroepsprocedure. Uiteraard kan een ieder het bevoegde gezag wijzen op mogelijke fouten op een habitatkaart. Daarnaast is het mogelijk om hierop te wijzen in een bezwaar- en beroepsprocedure waar van de kaart gebruik wordt gemaakt, zoals bij vergunningverlening in het kader van de Wet natuurbescherming.

De habitatkaart die in AERIUS wordt gebruikt, is een compilatie van alle afzonderlijke gebiedskaarten. Per gebied is de voortouwnemer van de bevoegde gezagen verantwoordelijk voor aanlevering van het bronbestand (habitattypenkaart en leefgebiedenkaart) aan de provinciale uitvoeringsorganisatie BIJ12, die elk bronbestand verifieert op technische juistheid en de aangeleverde data verwerkt tot één landelijke dataset. De gezamenlijke bevoegde gezagen voor Natura 2000 zijn bestuurlijk verantwoordelijk voor de habitatkaart in AERIUS.

De openbaarmaking van de kaart betreft geen aanwijzing, omdat het gaat om een verduidelijking - op basis van objectieve gegevens - van het voorkomen van waarden die op, grond van aanwijzingsbesluiten, in beginsel overal in de Natura 2000-gebieden zijn beschermd.

6. *Vindt er een toets plaats op de aanpassingen in de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur per hexagoon in Aerius? Zo ja, aan welke criteria moet hierbij worden voldaan? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: De vegetatiekaarten worden via een 'vertaling' verwerkt tot een habitattypenkaart. Daarbij wordt via een (formeel door LNV vastgestelde) definitietabel de informatie uit de vegetatiekaarten vertaald naar habitattypen, waarbij ook andere aspecten worden meegenomen.

Daarnaast vindt ook nog een onafhankelijk, interbestuurlijk validatieproces plaats, waarbij experts op het vlak van habitattypenkartering de kaarten nauwgezet beoordelen aan de hand van diezelfde "spelregels", en suggesties doen voor correcties waar dat nodig is. Dat gebeurt dus op een objectieve, wetenschappelijk-technische manier en is dus geen juridische of beleidsmatige beslissing.

PROVINCIE FLEVOLAND

De Voortouwnemers beslissen uiteindelijk over die correcties, niet de terreineigenaar of het karteerbureau.

7. *Kunt u een overzicht geven van de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur in Aerius, uitgesplitst in voortvloeiend uit de officiële aanwijzingsbesluiten en later toegevoegd door (terreinbeherende) organisaties. Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Een overzicht van de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur in Aerius, uitgesplitst in voortvloeiend uit de officiële aanwijzingsbesluiten en later toegevoegd door (terreinbeherende) organisaties, is door ons niet te geven. In Flevoland zijn er geen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Wij hebben geen overzicht van hetgeen andere provincies aan het ministerie van LNV aanleveren als input voor de actualisatie(s) van Aerius.

8. *Kunt u de gevolgen, van het opplussen van extra hectares stikstofgevoelige gebieden, van onze omliggende provincies (waaronder Gelderland, Overijssel, Friesland) aangeven.*

Antwoord: De exacte gevolgen van de actualisatie van de habitatkaarten voor onze omliggende provincies zijn niet op voorhand te duiden. Bij deze actualisatie van Aerius blijkt dat oppervlakte is toegevoegd aan de habitatkaarten, maar ook oppervlakte is verwijderd van de habitatkaarten. Netto is sinds het vorige jaar 2019 sprake van minder oppervlakte. Wij hebben geen inzicht in hoe deze verhouding ligt in onze buurprovincies.

9. *Is dit onderwerp in IPO-verband besproken en heeft hier in IPO-verband besluitvorming over plaatsgevonden?*

Antwoord: Dit onderwerp is naar aanleiding van het artikel van Stichting Agrifacts in IPO verband besproken. Het IPO geeft aan nog met Stichting Agrifacts in gesprek te willen gaan. Een deel van de cijfers van de Stichting zijn niet te reproduceren en dat maakt dat er geen gezamenlijk vertrekpunt van redeneren is.